

Sustainability Report - 2025

Raahen Matkailuoppaat r.y.

Good Travel Seal Level 2 & 3

Content

Reporting context	3
General information	4
Introduction	5
Mission statement & policy	6
Assessment overview	7
Detailed overview	8

Reporting context

General information

This report presents the results of applying the Good Travel Seal Assessment & Reporting system to the business Raahen Matkailuoppaat r.y..

The Green Destinations Solutions for Businesses issues this Report with an overview of criteria scores and suggestions for further improvement. For successful applicants, specific ratings will be published on our websites. No public reference will be made about unsuccessful applications.

Introduction

Mission statement & policy

Mission statement

Policy

Assessment overview

Main theme	Criteria	Completed
0. Characteristics	1	1
1. Food & Products	6	6
2. Caring For People	15	15
3. Good employment	7	7
4. Caring for Climate	9	9
5. Reducing Waste	6	6
6. Caring for Water	4	4
7. Reducing Pollution	3	3
8. Caring for Nature	7	7
9. Caring for Culture	4	4
10. Management & Information	5	5

Detailed overview

0. Characteristics

1

Type of business

1

Action			Details
0.1. Additional criteria selection Select your type of business to include the relevant additional criteria. Select the LEVEL 3 option if you have registered for this certification.			

1. Food & Products

6

Ostot ja myynti, ruoka ja juoma

6

Action			Details
1.1. Vastuullinen hankinta ja tarjonta Tuotteita ja palveluita ostaessaan yritys asettaa etusijalle paikalliset, ympäristöystävälliset ja reilun kaupan periaatteita noudattavat toimittajat aina, kun se on mahdollista ja laatu on tarpeeksi korkea.			Raahen Matkailuoppaat r.y. on voittoa tavoittelematon rekisteröity yhdistys, jonka tarkoituksena on toimia matkailuoppaiden yhteenliittymänä, kouluttaa yhdistyksen jäseniä opastustehtäviin, edistää oppaiden kotiseututietoutta ja ylläpitää opastustoimintaan liittyvää ammattitaitoa. Matkailuoppaat tekevät yhteistyötä Raahen kaupungin muiden toimijoiden sekä lähiympäristön muiden matkailutoimijoiden kanssa. Tärkeitä yhteistyökumppaneitamme ovat alueellinen matkailuorganisaatio Visit Raahen, sekä Raahen Museo, kansalaisopisto Raahen-opisto ja Raahen seurakunta. Matkailuoppaat toimivat omalta osaltaan Raahen kaupungin markkinoijina ja kaupunkitietouden jakajina opastustehtävissään. Raahen Matkailuoppaat r.y. on Suomen Opasliitto ry:n jäsen ja kaikki jäsenemme ovat Suomen Opasliiton auktorisoimia paikallisoppaita. Toimimme Suomen Opasliiton sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti. Yhdistyksemme tarjoaa erilaisia opastettuja kävelykierroksia historiallisessa Wanhassa Raahessa, opastettuja kävelykierroksia Haaran hautausmaalla ja bussikierroksia opastuksen tilaavan asiakkaan omalla tai vuokraamalla tilausmatkabussilla. Yhdistyksemme ei omista omia kulkuneuvoja. Järjestämme kaikille avoimia opastuksia, usein yhteistyössä jonkin edellä mainitun yhteistyökumppanin kanssa, ja asiakkaiden tilaamia räätälöityjä opastuksia. Tilattavien opastusten organisoinnista vastaa yhdistykseemme palkattu opasvälittäjä osa-aikaisessa työsuhteessa. Yhdistyksemme omistaa opasvälittäjän käytössä olevan puhelinliittymän ja operaattorina siinä on kotimainen DNA. Toimintaamme kuuluu myös yhdistystoimintaa eli järjestämme vuosittain syys- ja kevätkokoukset sekä hallituksen kokouksia. Muutaman vuoden välein olemme järjestäneet Suomen Opasliitto ry:n Pohjoisen alueen aluekokouksen ohjeistojen mukaisesti. Yhdistyksellämme ei ole omia kiinteitä toimitiloja. Yhdistyksen postiosoite on aina

			kulloisenkin puheenjohtajan kotiosoite. Yhdistyksemme omia kokouksia varten vuokraamme jonkin kokouspaikan tai kokoonnumme yksityiskodeissa. Hallituksen kokouksia on pidetty myös sähköpostikokouksina. Kaikki omat kokouksemme ja järjestämisvuorollamme järjestettävät aluekokoukset järjestetään aina omalla paikkakunnallamme ja tarjoilut hankitaan paikallisilta toimijoilta. Viimeisimpänä järjestämäämme aluekokoukseen ostimme kokouspalvelut hotelli-ravintola Raahen Hovista sekä oheispalvelut Raahen Taitopajasta ja kahvila-konditoria Tiina-Elinasta.
1.2. Ympäristöystävällisyyttä suosivat ostokäytännöt Ostokäytännöissä suositetaan ympäristönäkökulmasta kestäviä toimittajia ja tuotteita, mukaan lukien yrityksen omaisuus, ruoka, juoma, rakennusmateriaalit ja kulutushyödykkeet.	✓	✓	Yhdistyksemme toiminnassa on hyvin vähän tarvetta ostoille. Ostomme koostuvat pääasiassa kokousjärjestelyistä ja yhdistyksemme jäsenten tai yhteistyökumppaneiden merkkipäivämuistamisista. Teemme ostomme omalta paikkakunnaltamme, jolloin vähennämme tarvetta kuljetuksille. Kokoustarjoiluissa pyrimme välttämään kertakäyttöastioita. Jos kuitenkin muuta mahdollisuutta ei ole, hankimme kartonkiastioita ja puukuituruokailuvälineitä. Kokoustoiminnan ruokatarjonnasta katso kohta 1.4. Merkkipäivälahjoiksi olemme useimmiten hankkineet Raahe-koiria tai himmeleitä Raahen Taitopajan valikoimista. Raahen Taitopaja huomioi toiminnassaan ympäristönäkökulmat, esimerkiksi materiaalihankinnoissaan ja energiankulutuksessaan, ja on hakemassa Good Travel Seal -vastuullisuussertifikaattia toiminnalleen.
1.3. Vastuullisen ruuan tarjoaminen Tarjoaa kasvisruokaa, vegaanista ruokaa, gluteenitonta ruokaa, maidotonta ruokaa ja ruokaa muita ruokavaliota noudattaville pyynnöstä.	✓	✓	Yhdistyksemme palveluihin ei kuulu ruoka- tai juomatarjoilua asiakkaille, mutta esittelemme mielellämme asiakkaillemme omien palveluidemme ohella alueen ruokailumahdollisuuksia. Nostamme esiin ensisijaisesti paikallisia raaka-aineita hyödyntäviä ruokailupaikkoja. Aiheesta on kerrottu tarkemmin kohdassa 1.4.
1.4. Tietoa vastuullisesta ruuasta Kertoo, mitkä ruoka- ja juomavaihtoehdot ovat paikallisia ja mitkä ovat Reilun kaupan tuotteita, kasvituotteita, vegaanituotteita ja luomutuotteita.	✓	✓	Yhdistyksemme palveluihin ei kuulu ruoka- tai juomatarjoilua asiakkaille, mutta esittelemme mielellämme asiakkaillemme omien palveluidemme ohella alueen ruokailumahdollisuuksia. Nostamme esiin ensisijaisesti paikallisia raaka-aineita hyödyntäviä ruokailupaikkoja: Kalastajan grilli ja Sopalle tarjoavat lähialueen vesistä pyydetystä kalasta valmistettua ruokaa. Hotelli Raahen Hovin ravintola tarjoaa mahdollisimman lähellä tuotettua ruokaa ja sekä listalla että lounaalla on saatavilla myös kasvisannos. Langin Kauppahuone

			tarjoaa pääasiassa lähialueen raaka-aineista valmistettua lounasta ja tarjolla on aina myös kasvisvaihtoehto vähintään Toiveiden salaatin muodossa. Yleisesti Raahen ravintolat huomioivat hyvin erikoisruokavaliot, kuten gluteenittoman ja maidottoman ruokavalion. Langin Kauppahuoneen kahvilassa on yleensä saatavilla vegaanista pikkusuolaista. Langin kahvilan kaikki leivonnaiset leivotaan Langin omassa keittiössä. Kasvisruokaa on hyvin saatavilla ketjuravintoloista, joita Raahessa ovat Pancho Villa, Hesburger ja Subway. Näiden ravintoloiden ruokalistoilla on myös vegaanisia vaihtoehtoja. Varsinaisesti paikallisia juomia ei Raahessa ole, koska täällä ei toimi juomanvalmistajia. Toki ulkomaalaisille asiakkaille kaikki suomalaisten juomanvalmistajien juomat ovat paikallisia. Esimerkiksi Langin Kauppahuoneen ja Raahen Hovin lounasbuffetissa tarjolla oleva kotikalja on monelle turistille uutta ja erikoista. Langin Kauppahuoneen kahvilasta saa suomalaisten Laitilan Wirvoitusjuomatehtaan ja Poikain Parhaat -juomavalmistajien valikoituja tuotteita. Reilun kaupan tuotteita tai luomutuotteita on Raahelaisissa ruokailupaikoissa toistaiseksi saatavilla valitettavan vähän.
1.5. Lihan kulutuksen vähentäminen Toimii lihatuotteiden tarjoamisen ja ostamisen vähentämiseksi eikä tarjoa tuotteita, jotka sisältävät uhanalaisia kaloja, mereneläviä tai muita lajeja.	✓	✓	Yhdistyksemme palveluihin ei kuulu ruoka- tai juomatarjoilua asiakkaille, mutta suosittelemme asiakkaillemme ensisijaisesti paikallisia raaka-aineita hyödyntäviä ruokailupaikkoja, esimerkiksi Kalastajan grilli ja Sopalle, jotka tarjoavat lähialueen vesistä pyydetystä kalasta valmistettua ruokaa. Yhdistystoiminnan ruokailuissa tarjoamme useimmiten kasvispiirakkaa, koska jäsenistössämme on kasvissyöjä ja punaisen lihan välttäjiä. Jos tarjoamme lihaa, se on useimmiten kotimaista siipikarjan lihaa. Yksi yhdistyksemme jäsen on kala-allerginen, joten emme tarjoa kalaa tai muita mereneläviä. Emme myöskään tarjoa tuotteita, jotka sisältävät uhanalaisia lajeja.
1.6. Paikallinen taide ja käsityöt Paikallinen taide/käsityöt ovat läsnä sisustuksessa.	✓	—	Yhdistyksellämme ei ole toimitiloja, joten meillä ei ole paikallista taidetta tai käsitöitä sisustuksessa. Yhdistyksemme jäsenten ja yhteistyökumppaneidemme merkkipäivämuistamiisiin olemme kuitenkin usein hankkineet paikallista käsityötaidetta

			Raahen Taitopajan valikoimista.
--	--	--	---

2. Caring For People

15

Sosiaalinen hyvinvointi

7

Action			Details
2.1. Lainmukaisuus Noudattaa kaikkia soveltuvia paikallisia, kansallisia ja kansainvälisiä lakeja ja säädöksiä mukaan lukien muiden muassa terveys-, turvallisuus-, työvoima- ja ympäristönäkökulmat.			Raahen Matkailuoppaat r.y. on rekisteröity voittoa tavoittelematon yhdistys ja olemme yhdistyksenä jäsenenä Suomen Opasliitto ry:ssä. Noudatamme yhdistyslakia ja yhdistyksellämme on voimassa olevat säännöt (liite). Noudatamme toiminnassamme myös kirjanpitolakia. Yhdistyksemme jäsenet ovat Suomen Opasliiton auktorisoimia oppaita, mikä osoittaa, että oppaat ymmärtävät ja noudattavat opastoimintaa koskevia määräyksiä ja säädöksiä, kuten Tieliikennelakia ja Yhdenvertaisuuslakia. Yhdistyksemme tekee vuosittain työsopimuksen (pohja liitteenä) opasvälittäjän kanssa ja tältä osin noudatamme työsopimuslakia. Opasvälittäjä on yhteydessä opastuksia tilaaviin asiakkaisiin puhelimitse ja sähköpostitse. Tilatut opastukset vahvistetaan yleensä sähköpostitse. Yhdistyksenä noudatamme EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (GDPR) emmeä pidä asiakasrekisteriä. Noudatamme myös kuluttajansuojalakia. Säännöt Raahen Matkailuoppaat ry.pdf Työsopimus pohja.docx
2.2. Vastuullinen sosiaalinen toiminta			Teemme aktiivista yhteistyötä Raahen kaupungin opetustoimen kanssa ja olemme mm.

Tukee aktiivisesti paikallisiin infrastruktuureihin ja paikallisten yhteisöjen kehittämiseen liittyviä aloitteita. Esimerkkejä tällaisista aloitteista ovat opetus, koulutus, terveys ja sanitaatio, sekä hankkeet jotka vastaavat ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.			osallistuneet Kulttuurin kulkureitit -opetuskokonaisuuteen useana vuonna. Ohessa linkki Raahen opetustoimen taito- ja taideaineiden kehittämistyöryhmä Taikakuun sivustolle. Sivustolla on video Kulttuurin kulkureitit 2019, jossa vilahtaa Raahen Matkailuoppaiden edustaja. Kulttuurin kulkureitit 2019 Yhdistyksemme edustaja on osallistunut Visit Raahen STORE-hankkeen Kestävän ja uudistavan matkailun koulutuksiin, Veden äärellä -hankkeen koulutuksiin ja Oulu2026 Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoden info- ja verkostoitumistilaisuuksiin.
2.3. Yhteisöpalvelut Toiminta ei vaaranna peruspalvelujen, kuten ruoan, veden, sähkön, terveydenhuollon tai sanitaatiopalvelujen, tarjoamista lähiympäristön yhteisöille.	✓	✓	Tarjoamme asiakkaillemme opastettuja kävely- ja bussikierroksia. Toimintamme ei vaaranna peruspalvelujen tarjoamista lähiympäristön yhteisöille.
2.4. Väestönsiirto Kiinteistön hankinta ja laajentaminen ei ole johtanut eikä tule johtamaan asukkaiden tahdon vastaisesti toteutettuihin väestönsiirtoihin.	✓	✓	Yhdistyksemme ei omista eikä suunnitelmissa ole jatkossakaan omistaa kiinteistöjä, joten emme aiheuta asukkaiden tahdon vastaisesti toteutettuja väestönsiirtoja.
2.5. Paikallinen omistus Omistaja on paikallinen asukas, joka osallistuu aktiivisesti yrityksen toimintaan.	✓	—	Olemme rekisteröitynyt yhdistys, jolla ei ole omistajaa. Raahen Matkailuoppaat r.y.
2.6. Paikalliset yrittäjät Tukee paikallisia yrittäjiä kestävän kehityksen mukaisten alueen luontoon, historiaan ja kulttuuriin perustuvien tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä ja myynnissä.	✓	—	Olemme osallistuneet Visit Raahen organisoimiin tuotteistustyöpajoihin, joiden tuloksena on muodostettu usean toimijan yhteistyönä organisoimia historiaan ja kulttuuriin perustuvia palvelupaketteja. Paketteja myy vastuullisena matkanjärjestäjänä Langin Kauppahuone. Langin Kauppahuone on tällä hetkellä viimeistelemässä Green Key -vastuullisuussertifikaattia ja yrityksen koko toiminta perustuu vahvasti paikallisen kulttuuriperinnön säilyttämiseen ja esiintuomiseen. Wanha Raahe elämyksiä

		Opastetuilla kierroksillamme kerromme esimerkiksi raahelaisista posliinikoirista, joita kaupungissamme näkyy monen talon ikkunoista. Kerromme posliinikoirien historiasta ja nykyisten Raahе-koirien ostomahdollisuuksista. Koiria voi ostaa Raahen Taitopajalta, Langin Kauppahuoneelta sekä Pakkahuoneen ja Kruununmakasiinin museoista. Raahе_koirat.jpg
2.7. Harjoittelupaikat paikallisille opiskelijoille Tarjoaa harjoittelupaikkoja paikallisille opiskelijoille.	✓	Varsinaiseen toimintaamme emme valitettavasti voi tarjota harjoittelupaikkoja, koska auktorisoidun matkailuoppaan täytyy läpäistä Suomen Opasliiton hyväksymä koulutus ja näyttökoee. Voimme kuitenkin tarjota opiskelijoille muita harjoittelutöitä. Esimerkiksi paikallisen kotiseutuyhdistyksen julkaisemaan Raahen Joulu 2024 -lehteen teetimme yhdistyksemme mainoksen opiskelijatyönä. Mainoksen teki opiskelija Saija Cadenius, joka harjoitteli kuvankäsittelyä JR-Studiolla. Yhdistyksemme verkkosivustoa ei enää pysty päivittämään ja olemme parhaillaan suunnittelemassa uusia verkkosivuja. Erittäin todennäköisesti teetämme verkkosivuston rakentamisen opiskelijatyönä. Joulutervehdys Raahen Joulu 2024 _lehteen.jpg

Terveys ja turvallisuus

4

Action			Details
2.8. Terveiden ja turvallisuuden riskien hallinta Ei koskaan aiheuta vaaraa terveydelle tai turvallisuudelle. Kaikki riskitekijät on identifoitu ja niihin on puututtu.	✓	✓	Tarjoamistamme opastetuista kierroksista on tehty kirjalliset turvallisuussuunnitelmat. Sinänsä turvallisuusasiakirjojen sisällöt eivät ole muuttuneet, mutta tärkeiden yhteystietojen päivittäminen tullaan ottamaan osaksi riskien hallintaa. Suosittellemme yhdistyksemme jäsenille ensiapupakkauksen pitämistä mukana opastetuilla kierroksilla.

			 Turvallisuusasiakirja Kävelykierros.pdf Turvallisuusasiakirja Kummituksia ja kummajaisia _kävelykierros.pdf Turvallisuusasiakirja Linja_autokierros.pdf Turvallisuusasiakirja Hautausmaakierros.pdf
2.9. Turvallinen paikka Paikka ja sen lähiympäristö on turvattu esimerkiksi vartijoilla, turvakameroilla, valvonnalla tai lukoilla.	✓	—	Meillä ei ole kiinteää toimipaikkaa. Opastetuilla kierroksillamme pyydämme asiakkaitamme pitämään huolta henkilökohtaisista tavaroistaan, jottei niitä jätetä mihinkään vartioimatta.
2.10. Hätätilannekäytännöt Käytössä on hätätilanteita koskeva menettelytapa joka kattaa esimerkiksi ensiavun, turvallisuuskoulutuksen ja hätäuloskäynnit.	✓	—	Yhdistyksemme jäsenten auktorisoidun oppaan koulutukseen on sisällynyt hätäensiapukoulutus. Olemme myös tehneet opastetuista kierroksistamme kirjalliset turvallisuussuunnitelmat. Turvallisuusasiakirja Kävelykierros.pdf Turvallisuusasiakirja Kummituksia ja kummajaisia _kävelykierros.pdf Turvallisuusasiakirja Linja_autokierros.pdf Turvallisuusasiakirja Hautausmaakierros.pdf
2.11. Virustoimenpiteet Toteuttaa kaikkia lakisääteisesti vaadittuja toimenpiteitä viruksen leviämistä vastaan (Virus-Aware Seal voidaan hankkia erikseen).	✓	—	Toimimme terveysviranomaisten suositusten mukaisesti. Maskisuosituksen voimassa ollessa käytämme opastuksillamme maskeja ja suosittelemme maskien käyttöä sekä turvavälien noudattamista myös asiakkaillemme. Seuraamme THL:n ja alueellisesti Pohteen ohjeistuksia. Covid-19-pandemian aikana keväällä ja kesällä 2020 kaikki opastetut kierroksemme olivat viranomaisten ohjeistuksen mukaisesti tauolla. Tiedotimme asiasta somekanavissamme.

Esteettömyys

4

Action			Details
2.12. Esteetön pääsy kaikille Tarjoaa tarpeen mukaan esteettömän pääsyn ja tietoa henkilöille, joilla on erityistarpeita.			Opastetut Wanha Raahe -kävelykierroksemme soveltuvat myös pyörätuolilla liikkuville. Kierros mainitaan esteettömänä yhdistyksen verkkosivulla: Opastukset - Wanha Raahe -kierros Tällä hetkellä olemme uudistamassa yhdistyksemme verkkosivustoa ja tietoa esteettömyydestä tulee olemaan paremmin saatavilla. Pyrimme tiedottamaan esteettömyydestä myös yhdistyksen Facebook-tilillä. Opastettuja kierroksia voidaan räätälöidä kierroksen tilaavan asiakkaan tarpeiden mukaan. Opasväittäjämmä on aina yhteydessä asiakkaaseen ja kierrokset toteutetaan asiakaslähtöisesti. Olemme toteuttaneet esimerkiksi lyhyitä selkokieliä kävelykierroksia kehitysvammaisille asiakkaille, joista osa oli myös liikuntarajoitteisia. Lisäksi olemme toteuttaneet kotouttamiskoulutuksessa olleille maahanmuuttajille selkokieliä kävelykierroksia. Kartoitamme mahdollisuuksiamme esteettömien, kuten kirjoitustulkattujen opastusten, toteuttamiseen mm. Suomen Opasliiton järjestämien koulutusten avulla. Näin myös kasvatamme osaamistamme.
2.13. Ei syrjintää Toivottaa tervetulleeksi kaikki vieraat syrjimättä sukupuolen, rodun, uskonnon, vamman tai muun seikan perusteella.			Kierroksillemme ovat tervetulleita kaikki vieraat riippumatta sukupuolesta, rodusta, uskonnosta, vammasta tai muusta seikasta. Emme vain ole hoksanneet ilmaista tätä kirjallisesti verkkosivuillamme. Kunhan saamme uudet verkkosivumme toimimaan, lisäämme tiedon

			syrjimättömyydestä. Järjestämme sekä etukäteen tilattuja että eri teemoilla olevia kaikille avoimia kierroksia. Kaikille avoimia kierroksia on tarjolla joko ilmaiskierroksina tai pääsymaksullisina. Koska olemme voittoa tavoittelematon yhdistys, olemme pitäneet pääsymaksut pieninä, jotta mahdollisimman moni pystyy osallistumaan kierroksillemme varallisuudesta riippumatta. Lisäksi vuodesta 2024 lähtien maksullisille kierroksillemme voivat osallistua ilmaiseksi Kaikukortin omistajat. Oheisissa linkeissä lisätietoa Kaikukortista. Kaikukorttiesite Kaikukortti Raahessa Yhdenvertaisuuslaki
2.14. Kuljetus Pyrkii vähentämään tarvetta kuljetukselle ja kannustaa aktiivisesti asiakkaita, työntekijöitä ja toimittajia käyttämään puhtaampia ja resurssitehokkaita vaihtoehtoja ja noudattaa tätä lähestymistapaa myös omassa toiminnassaa (esim. kertomalla paikallisen julkisen liikenteen saatavuudesta).	✓	✓	Opasvälittäjämme kertoo opastusta tilaavalle asiakkaalle, miten kaupunkiimme pääsee julkisella liikenteellä. Oheisa linkki Visit Raahen ohjeisiin Saapuminen Raahen, jonka tulemme lisäämään myös omille verkkosivuillemme, kunhan saamme uudet verkkosivut käyttöön. Opastusta tilaaville asiakkaillemme suosittelemme ensisijaisesti kävelykierroksia, jotka ovat helposti toteutettavissa pienellä keskusta-alueella ja Wanhassa Raahessa.
2.15. Tiedot esteettömyydestä Esteettömyyden tasosta on saatavilla selkeää ja todenmukaista tietoa.	✓	—	Tietoa opastettujen kierrostemme esteettömyyden tasosta on saatavilla erikseen kysyttäessä opasvälittäjältämme tai yksittäiseltä oppaalta joko puhelimitse tai sähköpostitse.

3. Good employment

7

Vastuullinen työllistäminen

7

Action			Details
3.1. Ei ihmisten hyväksikäyttöä Yrityksellä on käytössä käytäntö kaupallista, seksuaalista tai mitä muuta tahansa hyväksikäyttöä tai häirintää vastaan.	✓	✓	Yhdistyksessämme ei käytetä hyväksi ihmisiä eikä harjoiteta minkäänlaista häirintää.
3.2. Vastuullinen työllistäminen Työntekijöiden oikeuksia kunnioitetaan, heille tarjotaan turvallinen työympäristö ja heille maksetaan vähintään elämiseen riittävä palkka.	✓	✓	Yhdistyksellämme ei ole työntekijöitä. Ainoastaan opasvälittäjä on osa-aikaisesti ja sivutoimisesti työsuhteessa yhdistykseen. Yhdistys tekee opasvälittäjän kanssa työsopimuslain mukaisesti työsopimuksen ja työstä maksetaan sopimuksenmukainen palkka. Vaikka oppaat eivät ole yhdistyksen työntekijöitä, yhdistykseen liittyvien uusien oppaiden kanssa käydään läpi turvallisuusasiat osana perehdytystä.
3.3. Paikallisten työllistäminen Paikallisilla asukkailla on yhdenvertaiset mahdollisuudet työllistyä ja edetä urallaan, mukaan lukien johtoasemiin.	✓	✓	Yhdistyksellämme ei ole työntekijöitä. Ainoastaan opasvälittäjä on osa-aikaisesti ja sivutoimisesti työsuhteessa yhdistykseen ja hän on paikallinen työntekijä. Yhdistyksen jäseniksi ovat tervetulleita kaikki oppaan auktorisoinnin suorittaneet henkilöt tai myös muut yhdistyksen toiminnasta kiinnostuneet henkilöt kannatusjäseniksi, ovatpa he paikallisia tai muualta tulevia. Kaikkien jäsenten on myös mahdollista asettua ehdolle hallituksen jäseneksi ja puheenjohtajaksi.
3.4. Tasa-arvoinen työllistäminen Tarjoaa työmahdollisuuksia, mukaan lukien johtoasemat, syrjimättä sukupuolen, rodun, uskonnon, vamman tai muun seikan perusteella.	✓	✓	Yhdistyksellämme ei ole työntekijöitä. Ainoastaan opasvälittäjä on osa-aikaisesti ja sivutoimisesti työsuhteessa yhdistykseen.

			Yhdistyksen jäseniksi ovat tervetulleita kaikki oppaan auktorisoinnin suorittaneet henkilöt tai myös muut yhdistyksen toiminnasta kiinnostuneet henkilöt kannatusjäseniksi iästä, sukupuolesta, uskonnosta ym. riippumatta. Kaikkien jäsenten on myös mahdollista asettua ehdolle hallituksen jäseneksi ja puheenjohtajaksi.
3.5. Koulutus Työntekijöille tarjotaan säännöllistä koulutusta, kokemusta ja mahdollisuuksia edetä urallaan.	✓	✓	Yhdistyksellämme ei ole työntekijöitä. Ainoastaan opasvälittäjä on osa-aikaisesti ja sivutoimisesti työsuhteessa yhdistykseen. Yhdistyksemme jäsenille jaetaan tietoa ja heitä kannustetaan osallistumaan esimerkiksi Suomen Opasliiton ja Visit Raahen järjestämiin koulutuksiin.
3.6. Työntekijöiden vakuutus Työntekijöiden sopimuksissa huomioidaan terveydenhuolto ja sosiaaliturva.	✓	—	Yhdistyksellämme ei ole työntekijöitä. Ainoastaan opasvälittäjä on osa-aikaisesti ja sivutoimisesti työsuhteessa yhdistykseen. Yhdistyksellämme ei ole mahdollisuutta järjestää terveydenhuoltoa, vaan se on opasvälittäjän päätoimisen työnantajan ja työntekijän itsensä vastuulla.
3.7. Työntekijöiden hyvinvointi Keskittyy tapoihin torjua työntekijöiden henkistä ja psyykkistä kuormittumista tarjoamalla valitustenhallinnointijärjestelmän. Työntekijöillä on säännölliset tauot, eivätkä he työskentele liian pitkiä aikoja.	✓	—	Yhdistyksellämme ei ole työntekijöitä. Ainoastaan opasvälittäjä on osa-aikaisesti ja sivutoimisesti työsuhteessa yhdistykseen. Mikäli hän kohtaa työssään kuormittumista, hän voi olla yhteydessä yhdistyksemme hallituksen jäseniin. Opastukset ovat pääsääntöisesti lyhyitä, korkeintaan kaksi tuntia kestäviä emmekä edellytä oppailtamme useampia opastuksia saman päivän aikana.

4. Caring for Climate

9

Energia ja ilmasto

9

Action			Details
4.1. Ilmastoystävällisyys Minimoi energiankulutuksen eikä tuhlaa energiaa (esimerkiksi ei terassilämmitystä ulkotiloissa).			Yhdistyksellämme ei ole toimitiloja ja suurin osa kierroksistamme on lihasvoimin tehtäviä kävelykierroksia. Tarjoamme asiakkaillemme tietoa varauksen yhteydessä saapumismahdollisuuksista julkisilla kulkuvälineillä Raaheen.
4.2. Uusiutuva energia Pyrkii lisäämään uusiutuvan energian käyttöä.			Yhdistyksellämme ei ole toimitiloja ja suurin osa kierroksistamme on lihasvoimin tehtäviä kävelykierroksia. Tarjoamme asiakkaillemme tietoa varauksen yhteydessä saapumismahdollisuuksista julkisilla kulkuvälineillä Raaheen.
4.3. Energiansäästökäytännöt Käyttää laitteita ja toimii tavalla, jotka minimoivat energiankulutuksen.			Yhdistyksellämme ei ole toimitiloja. Tarjoamme asiakkaillemme tietoa varauksesta ja alueestamme pääsääntöisesti sähköisiä kanavia käyttäen emmekä esimerkiksi painata paperisia esitteitä.
4.4. Lämmitys ja ilmastointi Estää tarpeettoman lämmityksen tai ilmastoinnin käytön.			Yhdistyksellämme ei ole toimitiloja.
4.5. Uusiutuvan energian tuottaja Tuottaa itse uusiutuvaa energiaa omaan käyttöön (aurinko-, tuuli- tai bioenergia) tai käyttää aurinkoenergiaa veden lämmitykseen.			Yhdistyksellämme ei ole toimitiloja, joten emme käytä tai tuota energiaa.

4.6. Sähköautot Käyttää ainoastaan täysin sähköisiä autoja, joiden lataukseen käytetään uusiutuvaa energiaa.	✓	—	Yhdistyksemme ei omista kulkuvälineitä.
4.7. Kryptovaluutat Ei käytä tai vastaanota kryptovaluuttaa niiden korkean energiankulutuksen vuoksi.	✓	—	Yhdistyksemme ei käytä tai vastaanota kryptovaluuttaa.
4.8. Sertifioitu hiilineutraalius Vahvistaa todellisen nykyisen hiilijalanjäljen, hiilineutraaliussuunnitelman ja pystyy saavuttamaan ja osoittamaan hiilineutraaliuden yrityksen sidosryhmille hiilineutraaliussertifikaatilla, jonka on saanut riippumattomasta lähteestä.	✓	—	Koska yhdistyksellämme ei ole toimitiloja emmekä omista kulkuvälineitä, emme ole hankkineet hiilineutraaliussertifikaattia. Osana Sustainable Travel Finland -ohjelmaa on mahdollista laskea oman toiminnan hiilijalanjälki (Hiilikuri-ohjelma). Tulemme harjoittelemaan sen käyttöä.
4.9. Ilmastomuutokseen sopeutuminen Toimenpiteitä toteutetaan ilmastomuutoksen ennakoitujen vaikutusten torjumiseksi sekä ilmastoressienssin ja ilmastomuutokseen sopeutumisen parantamiseksi sosiaalisesti ja ympäristölle ystävällisellä tavalla.	✓	✓	Tarjoamme ja suosittelemme asiakkaillemme ensisijaisesti kävelykierroksia. Ilmastomuutoksen aiheuttamia haasteita kierroksillamme ovat esimerkiksi rankkasateet, helle ja sateisista talvista johtuva teiden liukkaus. Huolehdimme asiakkaidemme turvallisuudesta muistuttamalla kierrosten aikana olosuhteista. Kierrosten varausvaiheessa ohjeistamme säänmukaiseen pukeutumiseen ja muistutamme kuumalla säällä varaamaan riittävästi juotavaa mukaan. Yhdistyksemme on tehnyt matkailuorganisaatio Visit Raahen kanssa kumppanuussopimuksen yhdistyksille ja olemme sitoutuneet sopimuksen myötä kestävä matkailun periaatteisiin ja kestävä matkailun edistämiseen Raahen seudulla. Olemme myös allekirjoittaneet Visit Raahen laatiman yhteisen yritysverkoston sitoumusasiakirjan. Yritysverkoston_sitoumus_STF_allekirjoitettu.pdf

5. Reducing Waste

6

Jätteet

6

Action			Details
5.1. Kertakäyttötuotteiden minimointi Estää kertakäyttöisten tuotteiden (erityisesti muovisten) käytön ja tarjoaa uudelleenkäytettäviä vaihtoehtoja (esim. ruokailuvälineet).			Yhdistyksemme ei tarjoa asiakkaille ruoka- tai juomapalveluita. Yhdistyksemme kokouksissa pyrimme välttämään kertakäyttöastioita, mutta mikäli muuta vaihtoehtoa ei ole, niin käytämme kartonkiastioita ja puukuituruokailuvälineitä.
5.2. Jätteiden vähentäminen Jätteiden tuottamista mukaan lukien ruokahävikki, mitataan ja käytössä on mekanismeja jätteiden vähentämiseksi.			Opaspalveluistamme ei tule jätteitä. Yhdistyksemme kokouksissa pyrimme välttämään kertakäyttötuotteita ja tilaamme tarjoilut ainoastaan kokouksiin ilmoittautumisten mukaan, millä vältämme ruokahävikin.
5.3. Jätteiden lajittelu Käytössä on mekanismeja jätteiden uudelleenkäyttöön tai kierrätykseen tapauksissa, joissa vähentäminen ei ole mahdollista.			Opaspalveluistamme ei tule jätteitä. Asiakkaille kerromme tarpeen mukaan jätteiden kierrätysmahdollisuuksista ja osoitamme alueen kierrätyspisteiden sijainnit. Yhdistystoiminnan kokouksissa mahdollisesti käytettävät kertakäyttöastiat kierrätetään asianmukaisesti toimittamalla ne kartonkikeräykseen. Muut mahdollisesti syntyvät jätteet lajitellaan kokouspaikan omistajan osoittamalla tavalla.
5.4. Jätteiden säilytys ja hävittäminen Jätteet säilytetään turvallisesti, lajitellaan ja hävitetään vastuullisella tavalla aiheuttamatta haittavaikutuksia paikalliselle väestölle tai ympäristölle.			Opaspalveluistamme ei tule jätteitä. Asiakkaille kerromme tarpeen mukaan jätteiden kierrätysmahdollisuuksista ja osoitamme alueen kierrätyspisteiden sijainnit. Yhdistystoiminnan kokouksissa mahdollisesti syntyvät jätteet lajitellaan kokouspaikan omistajan osoittamalla tavalla.

5.5. Ei kertakäyttöpulloja Edistää (turvallisen) hanaveden juomista ja tarjoaa mahdollisuuden täyttää pulloja uudelleen eikä tarjoa pullovettä.	✓	—	Kierroksillamme ei tarjota asiakkaille juomavettä tai pullovettä ollenkaan. Jos asiakkailla on omia juomapulloja mukana, kerromme missä he voivat täyttää ne hanavedellä. Ulkomaalaisille asiakkaille kerromme hanaveden juomisen turvallisuudesta.
5.6. Kierrätystoiminta Osallistuu perustason jätteiden lajittelua tehokkaampaan kierrätystoimintaan tai järjestää sitä.	✓	—	Opaspalveluistamme ei tule jätteitä. Asiakkaille kerromme tarpeen mukaan jätteiden kierrätysmahdollisuuksista ja osoitamme alueen kierrätyspisteiden sijainnit. Yhdistystoiminnan kokouksissa mahdollisesti syntyvät jätteet lajitellaan kokouspaikan omistajan osoittamalla tavalla.

6. Caring for Water

4

Vesi

4

Action			Details
6.1. Veden säästäminen Toimii veden kulutuksen minimoimiseksi ja estää veden saastuttamisen.			Opaspalvelumme eivät kuluta vettä ollenkaan. Myös yhdistystoiminnan kokouksissa veden kulutus on hyvin vähäistä ja toimimme ainoastaan kiinteistöissä, jotka on liitetty kunnalliseen vesi- ja viemäriverkostoon. Opastetut kierroksemme toteutetaan rakennetussa ympäristössä eikä toimintamme saastuta vesistöjä. Ohjeistamme asiakkaitamme kierrosten aikana heillä mahdollisesti syntyvien jätteiden käsittelyyn, jotta niitä ei päädy luontoon ja vesistöihin.
6.2. Jäteveden käsittely Liitetty jäteveden käsittelyjärjestelmään (tai turvallinen septitankkivaihtoehto).			Opaspalvelumme eivät tuota jätevetä. Yhdistystoiminnan kokouksissa veden kulutus on hyvin vähäistä ja toimimme ainoastaan kiinteistöissä, jotka on liitetty kunnalliseen vesi- ja viemäriverkostoon.
6.3. Vedensäästölaitteet Käytössä on laitteita, kuten WC-istuimet, hanat ja suihkut, jotka vähentävät veden kulutusta.			Yhdistyksellämme ei ole toimitiloja eikä opaspalveluissamme kuluteta vettä ollenkaan.
6.4. Vastuullinen veden käyttö Jätevesi, mukaan lukien harmaa- ja mustavesi, käsitellään tehokkaasti ja sitä käytetään uudelleen tai se johdetaan turvallisella tavalla, joka ei aiheuta haittavaikutuksia paikalliselle väestölle tai ympäristölle.			Yhdistyksellämme ei ole toimitiloja eikä opaspalveluissamme kuluteta vettä tai tuoteta jätevetä ollenkaan. Yhdistystoiminnan kokouksissa veden kulutus on hyvin vähäistä ja toimimme ainoastaan kiinteistöissä, jotka on liitetty kunnalliseen vesi- ja viemäriverkostoon. Raahen Vesi . Esimerkki jätevedenpuhdistamon päästötarkkailusta

7. Reducing Pollution

3

Saasteet ja häiriötekijät

3

Action			Details
7.1. Ei saasteita Noudattaa käytäntöjä, joilla minimoidaan melun, valon, hulevesien, eroosion, otsonikerrosta heikentävien aineiden sekä ilman, veden ja maaperän epäpuhtauksien aiheuttama saastuminen.	✓	✓	Noudatamme Raahen kaupungin järjestyssääntöjä. Opastetut kierroksemme toteutetaan rakennetussa ympäristössä eikä toimintamme saastuta vesistöjä tai maaperää. Ohjeistamme asiakkaitamme kierrosten aikana jätteiden käsittelyyn, jotta niitä ei päädy luontoon ja vesistöihin. Ehdotamme asiakkaillemme ensisijaisesti kävelykierroksia, joilla minimoidaan ilmansaastuminen.
7.2. Ei ilmansaasteita Identifioi mahdolliset ilmansaasteiden aiheuttajat ja toimii niiden estämiseksi tai minimoimiseksi.	✓	✓	Kierroksillamme aiheutuu ilmansaasteita ainoastaan bussien päästöistä. Ensisijaisesti suosittelemme asiakkaillemme kävelykierroksia, joista ei aiheudu ilmansaasteita. Palveluidemme varausvaiheessa tarjoamme tietoa saapumisesta Raahen julkisilla liikennevälineillä.
7.3. Haitalliset aineet Haitallisten aineiden, kuten hyönteismyrkkujen, maalien, uima-allaskemikaalien ja puhdistusaineiden, käyttö on minimoitu, ja ne korvataan haittaa aiheuttamattomilla tuotteilla tai prosesseilla, kun sellaisia on saatavilla. Kemikaalien säilytystä, käyttöä, käsittelyä ja hävittämistä hallinnoidaan asianmukaisesti.	✓	✓	Yhdistyksellämme ei ole tarvetta haitallisten aineiden käsittelyyn, koska meillä ei ole kiinteitä toimitiloja.

8. Caring for Nature

7

Luonto ja maisema

7

Action			Details
8.1. Luontoystävällisyys Tukee biodiversiteetin säilyttämistä ja osallistuu siihen. Luonnon ekosysteemien häiritseminen on minimoitu, niitä kunnostetaan ja käytössä on kompensoiva tuki luonnonsuojelun hallintaan.			Teemme opastettuja kierroksia ainoastaan kaupunkialueella ja Raahen seurakunnan omistamalla ja hallinnoimalla Haaralan hautausmaalla. Koska emme järjestä opastettuja kierroksia herkille luontoalueille, kuten saaristoon, metsiin tai suoalueille, toimintamme ei häiritse luonnon ekosysteemejä. Opastetuilla Pihakierroksillamme pääsemme kurkistamaan asiakkaiden kanssa muutamiin Wanhan Raahen pihojen puutarhoihin. Vaikka Raahe sijaitsee pohjoisessa ja kylmien merituulten rannalla, Wanhassa Raahessa on rakennusten suojaamia sisäpihoja, joissa on ihanteelliset kasvuolot jopa päärynäpuiden kasvattamiseen. Wanhan Raahen piholla kasvaa runsaasti erityisiä Raahen kirsikkapuita. Katso myös kohta 10.3. Raahen kaupungin alueella on tehty viime vuosina mittavia toimia biodiversiteetille vahingollisten kurturuusu- ja lupiinikasvustojen poistamiseksi ja kaupunginpuutarhurin toimesta on perustettu uusia ruusutarhoja. Olemassa olleita puistoja ja istutusalueita on uudistettu ruusuistutuksin. Lisätietoa ruusuista täältä. Ollinsaaren kaupunginosa on erinomainen esimerkki asumalähiöstä, jossa viheralueet tukevat asukkaiden hyvinvointia. Ollinsaaren kaupunginosaa on verrattu jopa Espoon Tapiolan puutarhakaupunginosaan. Ollinsaaren asemakaavan ja suurimman osan rakennuksista suunnitteli Arkkitehtitoimisto Olli Kivinen. Näistä kohteista kerromme mielellämme asiakkaillemme osana kierroksiamme ja tällä tavalla tuemme ekosysteemien suojelua.
8.2. Vieraslajit			Yhdistyksemme ei omista toimitiloja, joten emme käytä ei-paikallisia lajeja.

Toimii vieraslajien leviämisen torjumiseksi. Maisemoinnissa ja luonnon elvyttämisessä käytetään alkuperäislajeja aina kun mahdollista, erityisesti luonnonmaisemien kohdalla.			
8.3. Vuorovaikutus luonnonvaraisten eläinten kanssa Vuorovaikutuksessa vapaana liikkuvien luonnonvaraisten eläinten kanssa huomioidaan kumulatiiviset vaikutukset, ja vuorovaikutus kunnioittaa eläimien elinalueita ja sitä hallinnoidaan vastuullisesti, jotta kyseisiä eläimiä, niiden elinympäristöä ja käytöstä luonnossa ei häiritä.	✓	✓	Teemme opastettuja kierroksia ainoastaan kaupunkialueella ja Haaralan hautausmaalla. Hautausmaalla tehdään vuosittain kolmesta neljään opastettua kierrosta. Toimintamme ei häiritse luonnonvaraisten eläinten elinympäristöä ja käytöstä luonnossa.
8.4. Vierailut luontokohteisiin Seuraa asianmukaisia ohjeita koskien luontokohteissa vierailun hallintaa ja markkinointia haittavaikutusten minimoimiseksi ja tarjotakseen vierailijalle parhaan mahdollisen kokemuksen.	✓	✓	Yhdistyksemme palveluihin ei kuulu luontokohteissa vierailua, vaan opastetut kierroksemme tapahtuvat rakennetussa kaupunkiympäristössä ja Haaralan hautausmaalla. Opastustemme aikana muistutamme asiakkaita, ettei kaupunkiluontoa saa roskata eikä sieltä saa poimia mitään kasveja tai kasvinosia mukaan.
8.5. Biodiversiteetin hallinta Yritys hallinnoi kiinteistönsä biodiversiteettiä asianmukaisesti. Huomiota kiinnittää erityisesti suojeltuihin luontoalueisiin ja alueisiin, joiden biodiversiteettiarvo on korkea.	✓	—	Yhdistyksellämme ei ole toimitiloja.
8.6. Luonnonvaraisten lajien käyttö Luonnonvaraisia lajeja ei pyydystetä, syödä, esitellä tai myydä, paitsi jos kyseessä on säädelty toiminta, joka takaa, että käyttö on kestävä ja noudattaa paikallisia ja kansainvälisiä lakeja.	✓	—	Toiminnassamme ei pyydystetä, syödä, esitellä tai myydä luonnonvaraisia lajeja.
8.7. Paikallinen suojelutyö Osallistuu luonnonvaraisten lajien suojeluun ja valvontatoimintaan, jota hallinnoivat paikalliset kansalaisjärjestöt.	✓	—	

9. Caring for Culture

4

Kulttuuriperintö

4

Action			Details
9.1. Kulttuuriystävällisyys Ei ole vakavasti vahingoittanut paikallista perintöä modernin yrityskehityksen eduksi viimeisten viiden vuoden aikana.			Emme ole vahingoittaneet paikallista kulttuuriperintöä viimeisten viiden vuoden aikana. Toimintamme perustuu paikallisen kulttuuriperinnön vaalimiseen ja siitä kertomiseen.
9.2. Kulttuuriperinnön suojeleminen Osallituu paikallisten historiallisesti, arkeologisesti, kulttuurisesti ja henkisesti merkittävien rakennusten, paikkojen ja perinteiden suojeluun ja säilyttämiseen eikä estä paikallisten pääsyä niihin.			Tarjoamamme palvelut ovat suurelta osin paikallisen kulttuuriperinnön esiintuomista. Kertomalla asiakkaillemme kulttuuriperinnön merkityksestä Raahen alueelle pidämme kulttuuriperintöä yllä ja autamme suojelemaan sitä. Olemme myös yhdistyksenä osallistuneet Kruununmakasiinin korjauksen ja museoksi rakentamisen rahoittamiseen. Emme estä paikallisilta asukkailta pääsyä kulttuuriperintöön. Monet paikalliset asukkaat ovat tulleet entistä tietoisemmiksi alueemme kulttuuriperinnöstä tarjoamiemme opastettujen kierrosten ansiosta. Tarjoamme esimerkiksi tapahtumien aikaan ilmaiskierroksia, jotka ovat erityisen suosittuja paikallisten asukkaiden keskuudessa.
9.3. Kulttuurinen vuorovaikutus Seuraa kansainvälisiä ja kansallisia hyviä käytänteitä ja paikallisesti sovittuja ohjeistuksia koskien alkuperäiskansojen yhteisöihin ja kulttuurisesti tai historiallisesti merkittävien kohteisiin kohdistuvien vierailuiden hallintaa ja markkinointia minimoidakseen haittavaikutukset ja maksimoidakseen paikallisten saaman hyödyn ja tarjotakseen vierailijalle parhaan mahdollisen kokemuksen.			Wanha Raabe on Museoviraston suojelema kulttuurihistoriallisesti merkittävä kaupunginosa. Se ei kuitenkaan ole ulkoilmamuseo, vaan alueen puutaloissa asuu yksityisiä ihmisiä. Opastetuilla kierroksillamme kunnioitamme asukkaiden yksityisyyttä emmekä vie asiakkaitamme kutsumatta Wanhan Raahen asukkaiden pihuille. Olemme erikseen sopineet kohteet, joissa saamme vierailia etukäteen ilmoitettuina ajankohtina. Pihavierailuilla kerromme, että pihojen rakennukset, koristeet, istutukset yms. tulee jättää rauhaan eikä pihoilta saa poimia kasveja tai ottaa mitään muutakaan mukaan. Vieraillessamme opastettavien asiakkaiden kanssa museokohteissa tai muissa Wanhan Raahen

			julkisissa rakennuksissa kehoitamme olemaan koskematta esineisiin ja sisustukseen. Kerromme, että syötävien ja juotavien nauttiminen on sallittu vain hätätapauksissa. Näillä toimilla minimoidaan kohteisiin kohdistuvat haittavaikutukset, kuten esineiden tai sisustuksen likaantuminen tai rikkoutuminen. Museokohteissa muistutamme lisäksi, että salaman käyttö valokuvatessa on kielletty, jotta herkät museoesineet eivät vahingoitu. Opastetut kierroksemme tarjoavat monipuolisesti tietoa kohteiden historiasta ja kulttuuriperinnöstä ja siten kasvatamme tietoutta ja ymmärrystä alueen erikoispiirteistä.
9.4. Esineistö Historiallisia ja arkeologisia esineistöä ei myydä tai esitellä, paitsi jos paikallinen ja kansainvälinen laki sen sallii.	✓	—	Yhdistyksemme palveluihin kuuluu ainoastaan opastettujen kierrosten myynti. Emme myy historiallisia tai arkeologisia emmekä muunkaanlaisia esineitä. Esittelemme historiallisia ja arkeologisia esineitä ainoastaan museoissa.

10. Management & Information

5

Tiedot

5

Action			Details
10.1. Kestävyyssraportointi Viestii julkisesti kestävyyskäytännöstään, siihen liittyvistä toimista ja sen noudattamisesta sidosryhmille, mukaan lukien asiakkaat, ja pyrkii sitouttamaan heidät näiden toimien tukemiseen.	✓	✓	Olemme parhaillaan uudistamassa verkkosivustoamme. Sivustolle on tulossa tietoa kestävyyskäytännöstämme. Tulemme tiedottamaan GTS-sertifikaatin hakemisesta Facebookissa. Yhteistyökumppaneistamme Raahen Museo ja Raahen Taitopaja ovat parhaillaan hakemassa GTS-sertifikaattia.
10.2. Kestävyyssraportti Tähän sertifiointiprosessiin (tai aiempien sertifiointiprosesseihin) liittyvä kestävyysraportti on julkisesti saatavilla internetissä tai asiakkaiden saatavilla (toisesta vuodesta alkaen).	✓	✓	Kestävyysraportti tulee olemaan luettavissa verkkosivuillamme.
10.3. Tietoa luonnosta ja kulttuurista Tarjoaa tietoa ja tulkinta-apua koskien lähiympäristön luontoa, paikallista kulttuuria ja kulttuuriperintöä sekä selittää, miten käyttäytyä asianmukaisesti luonnonalueilla vieraillessa sekä elävään kulttuuriin ja kulttuuriperintökohteisiin tutustuttaessa.	✓	✓	Sekä bussi- että Wanha Raahen -kierroksillamme kerromme asiakkaillemme meren merkityksestä Raahen kaupungille. Raahen kaupunki on aikoinaan perustettu satamakaupungiksi meren äärelle ja merta pitkin purjehtivat aikoinaan raahelaiset kauppalaivat. 1800-luvulla raahelaisten kauppiaiden kauppalaivasto on ollut Suomen suurimpien joukossa ja muutaman vuoden ajan peräti kaikkein suurin. Raahelaisista purjelaivoista suurin osa oli myös rakennettu paikallisilla laivaveistämöillä. Kaupunkia ympäröivistä metsistä saatiin puuta paitsi laivojen rakentamistarpeiksi, myös kauppavaraksi. Kaupungin pohjoispuolella sijaitsevan Pitkänkarin saaren metsä on kuitenkin jätetty paikoilleen suojaamaan kaupunkia kylmiltä pohjoistuulilta. Raahen historiaan liittyy olennaisesti myös maannousu , jonka takia kaupunki piti aikoinaan rakentaa muualle kuin alun perin aiottiin. Maannousun vuoksi myös sataman paikkaa on jouduttu aikojen kuluessa siirtämään useaan otteeseen. Edelleen meri ja tuuli ovat Raahessa tärkeitä, koska Raahen Satama on yksi Suomen

vilkkaimmin liikennöidyistä satamista ja sen kautta kulkee paljon tuulivoimakomponentteja. Useimmiten bussikierroksen ajoreitti pyritään suunnittelemaan siten, että reittiin sisällytetään käyminen Lapaluodon kaupunginosassa sijaitsevan Raahen luotsiaseman läheisyydessä. Sieltä asiakkaat voivat nähdä avomerelle ja Raahen Sataman laivaväylälle. (Itse satama-alueelle ei nykyisin turvallisuussyistä päästä.) Paikalta näkyvät myös [Kuljunniemen tuulipuiston](#) tuulivoimalat ja kerromme, että Raahen kaupungin alueella on useita muitakin tuulivoimapuistoja ja lisää on suunnitteilla sekä maalle että [merelle](#).

Lapaluodossa nähdään myös [Raahen Kalastajainseuran](#) ylläpitämä kalankäsittelyhalli ja siinä kohtaa on mahdollista kertoa kalastuksesta. Aikoinaan kalastus on ollut merkittävä elinkeino Raahessa, mutta nykyisin päätyökseen kalastavia kalastajia ei enää ole. [Kaupallista kalastusta](#) harjoittavat Raahessa kuitenkin monet kalastajat joko eläkkeellä ollessaan tai muun ansiotyönsä ohella. Tärkeimmät täkäläiset saaliskalat ovat siika ja ahven sekä talvella jään alta pyydetty made. Lohen kaupallinen kalastus on [kiintiöity](#) ja sen saalismäärät ovat Raahessa verrattain pieniä (tieto saatu kaupalliselta kalastajalta). Kalastajat myyvät saaliinsa paikallisiin ravintoloihin tai kalan tukkumyyjille. Viime vuosina kalastajien ongelmana ovat olleet [hylkeet](#), joiden kannat ovat kasvaneet. Hylkeet karkottavat kaloja saalispaikoilta ja syövät saaliskaloja pyydyksistä sekä rikkovat pyydyksiä. Vapaa-ajan kalastuksesta kiinnostuneille asiakkaille kerromme, että mato-ongella ja talviaikaan pilkillä saa kalastaa ilman kalastuslupaa, mutta muutoin yli 18-vuotiaat tarvitsevat pääsääntöisesti [kalastusluvan](#).

Bussikierroksilla kerromme myös [Raahen saaristosta](#), joka on valittu Vuoden Retkikohteeksi 2016. Saaristoon on mahdollista tutustua omatoimisesti tai [MeriRaahen](#) järjestämällä retkillä. Suuri osa Raahen saaristosta kuuluu [Natura 2000](#) -verkostoon linnustonsa, kasvillisuutensa ja luontotyyppiensä perusteella. Saaristossa ei ole pysyvää asutusta, mutta muutamilla saarilla on loma-asutusta. Taskun ja Iso-Kraaselin saarilla on kulttuurihistoriallisesti merkittävä 1800-luvulla rakennettu valoton tunnusmajakka, pooki. Raahen kaupunki on rakentanut saaristoon laitureita ja nuotiopaikkoja sekä infotauluja alueiden historiasta ja luonnosta. Raahen Kalastajainseuran autiotuvat ovat vapaasti retkeilijöiden käytössä. Muutamiiin saariin on lintujen pesimäaikaan maihinnousukielto. Ulkomaisille asiakkaille Suomen jokaisenoikeudet ovat usein suuri hämmästyksen aihe. Raahen saarista voi poimia mm. metsämansikoita ja tyrnimarjoja. Kasvien oksia ei kuitenkaan saa leikata eikä poimia kasveja juurineen. Visit Raahen verkkosivuilla on tietoja [saaristossa](#) liikkuville ja ohjaamme asiasta kiinnostuneita asiakkaitamme tutustumaan niihin.

[Wanha Raahe](#) on yksi parhaiten säilyneistä 1800-luvun puukaupungeista Suomessa. Alueella on nykyisin noin 150 vanhaa asuinrakennusta ja parisataa talousrakennusta. Opastetuilla kierroksillamme kerromme, että nykyinen Wanha Raahe on suurelta osin rakennettu vuoden

		1810 suuren kaupunkipalon jälkeen. Talot on rakennettu puusta, koska puuta oli saatavilla lähialueiden metsistä. Raahessa asui 1800-luvulla sekä varakkaita kauppiaita ja laivanvarustajia että vähävaraisempia käsityöläisiä ja merimiehiä perheineen. Varakkaamman väen suuret talot rakennettiin keskelle kaupunkia ja rannan läheisyyteen, käsityöläisten ja merimiesten asumukset laitakaupungille. Wanha Raahe on kokonaisuudessaan luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi <i>Raahen Pekkatori ja ruutukaava-alueen puutalokorttelit (RKY)</i>. Osa alueesta kuuluu kaupunkiarkeologiseen alueeseen <i>Raahen vanha asemakaava-alue</i>. Alue luetaan kiinteäksi muinaisjäänneksi. Wanhan Raahen keskellä sijaitseva Pekkatori on ainoa säilynyt umpikulmainen aukiotyyppi Suomessa ja eurooppalaisessakin viitekehyksessä tyyppinsä edustava esimerkki. Aukion keskellä sijaitsee kaupungin perustajaa Pehr Brahea esittävä patsas, jonka on veistänyt Walter Runeberg. Opastetuilla kävelykierroksilla Wanhassa Raahessa ohjeistamme asiakkaita seuraamaan opasta. Wanhan Raahen talot ovat suurimmalta osin yksityiskoteja ja vierailimme vain sellaisilla pihhoilla, joille olemme saaneet etukäteen vierailuluvan. Muistutamme, että emme koske talojen rakennelmiin emmekä poimi pihoilta tai kaupungin istutuksilta kukkia tai kasveja emmekä ota mitään muutakaan mukaamme. Raahen alueen kulttuurihistoriaa on talletettu runsaasti Raahen Museon toimipisteisiin. Joskus opas vie opastettavia asiakkaita myös johonkin Raahen Museon kohteeseen. Museovierailulla on tärkeää painottaa, että museoesineisiin ei saa koskea, ellei lupaa ole erikseen annettu.
10.4. Asiakaskokemus Asiakkaitten tyytyväisyyttä, kestävyysnäkökulmat mukaan lukien, seurataan ja korjaavia toimenpiteitä suoritetaan.	✓	Pyydämme asiakkailtamme palautetta suullisesti. Yhteistyökumppanimme Visit Raahe tekee vuosittain matkailijakyselyn. Visit Raahe matkailijakysely
10.5. Mitä muita tärkeitä asioita teette? Mitä muuta tärkeää teette tai miten toimitte tavalla, jota ei lain puitteissa vaadita tai jota mikään aiempi kriteeri ei kata?	✓	Raahen Matkailuoppaat toimivat yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa vaalien paikallista kulttuuriperintöä. Kerromme asiakkaillemme Raahen kaupungin historiasta ja merkittävydestä 1800-luvun laivanvarustuksen mahtikaupunkina. Monet yhdistyksemme jäsenet elävöittävät asiakaskokemusta pukeutumalla opastustehtävissä 1800-luvun tyyliin mamselli- tai herrainpukuun. Pukujen teettäminen on tuonut työtä paikallisille ompelijoille.

		Wanhan kaupungin väkeä -kävelykierroksellamme tuomme esille Raahessa eläneitä tai täällä käyneitä henkilöitä lyhyiden näytelmäosuuksien keinoin. Ohessa linkki Visit Raahen Facebook-julkaisuun, jossa kerrotaan saksalaisen Ostseereport-televisio-ohjelman kuvausryhmän vierailusta Raahessa keväällä 2024. Julkaisussa on myös linkki kuvausryhmän tekemään videoon. Raahen_matkailuoppaat_opastettu_kierros_kuva_Visit_Raahe_5_.jpg Raahen_Matkailuoppaat_Wanhan_kaupungin_väkeä.JPG Raahen_Matkailuoppaat_Wanhan_kaupungin_väkeä_keisari.JPG
--	--	--